

Malé plodiny s velkým významem

Jetel šípovitý, tolice dětelová, lnička sétá, svatojánské žito, svazenka shloučená i vratičolistá, cizrna beraní, hrachor setý, pískavice řecké seno, program pro opylovatele a mnohé další. To vše bylo náplní expozice Výzkumného ústavu pícninářského, spol. s r. o., Troubsko v rámci zemědělské výstavy Naše pole. Jak již titulek napovídá, jde vesměs o malé plodiny z hlediska rozlohy, ale velké svým významem. Navíc často vhodné i do suchých podmínek.

Barbora Venclová

RNDr. Jan Nedělník, Ph.D., ředitel Zemědělského výzkumu, spol. s r. o., Troubsko a Výzkumného ústavu pícninářského, vyzdvih nejen důležitost zmiňovaných plodin, ale představil také odrůdy, které vznikly na domácí půdě v Troubsku.

Šlechtitelské úspěchy

U zástupců leguminóz RNDr. Nedělník zmínil jetel šípovitý odruhu Vasil, který byl registrován v roce 2014. Jde o jednoletý druh s dlouhým kůlovým kořenem připomínající svým habitem vojtěšku, kvete bíle až růžovobíle. Využívá se v čisté kultuře jako hlavní plodina nebo meziplodina, případně ve směsce s jednoletým jílkem.

Zajímavostí sortimentu je odruha Pramedi, která byla jako první na světě vyšlechtněna na základě mezdruhového křížení jetele lučního (*Trifolium pratense*) a jetele prostředního (*T. medium*). RNDr. Nedělník vyzdvihl u rostlin hybridní populace větší vytrvalost, znakem získaným

lých travních porostů, v neposlední řadě plní funkci zdroje pastvy pro opylovače. Její množitelské plochy v posledních letech narůstají.

Nejen pro ekologické zemědělství, ale také pro něj byla vyšlechtněna tolice dětelová Ekola. Tato leguminóza je poměrně málo vzrůstná, RNDr. Nedělník ji proto doporučuje do mezipásů ve vinicích, do sadů, kde neposkytuje sice tolik hmoty, ale vytváří velmi kompaktní kryt a zároveň fixuje vzdušný dusík. Patří mezi medonosné plodiny.

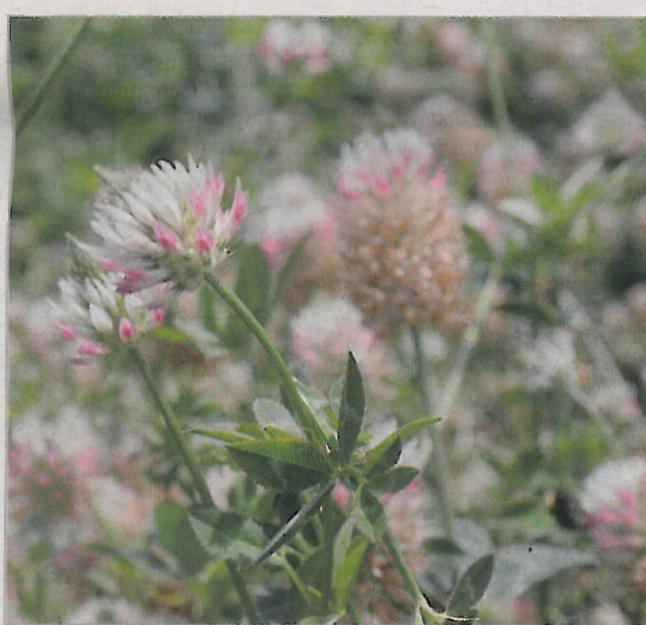
Nenáročnou plodinou s širší možností využití je také komonice bílá Meba. Používá se jako pícnina, meliorační rostlina pro půdy neplodné i jako dobrá plodina pro zelené hnojení, oceněná též včelaři. „Na výsypkách je jedním z prvních druhů, které se chytají. Vydrží poměrně extrémní podmínky, navíc poskytuje hodně hmoty,“ informoval RNDr. Nedělník.

Návštěvníci výstavy se setkali i se svatojánským žitem Lesan, dvouletým druhem pro pícní a potravinářské účely. O širokém



RNDr. Jan Nedělník, Ph.D., představil expozici Výzkumného ústavu pícninářského Foto Barbora Venclová

inzerce



Jetel šípovitý odrůda Vasil

Foto Barbora Venclová

z *T. medium* jsou pak krátké podzemní výběžky. Tato víceletá jetelevina je vhodná jako náhrada jetele lučního, uplatní se jako pícnina na orné půdě v čistosevu nebo ve směsích s travami, i jako komponenta jetelotrvaných směsí pro zakládání či obnovu trva-

využití napovídá i možnost uplatnění jako meziplodiny, cílené bylo také do úživních pásů do lesů jako pastva pro lesní zvěř. Dlouhá sláma je vhodná též pro výrobu slaměných produktů.

Z olejin zdůraznil RNDr. Nedělník lničku setou Zuzanu, od-



Odrůda Pramedi je mezidruhovým křížencem jetele lučního (*Trifolium pratense*) a jetele prostředního (*T. medium*)

Foto Barbora Venclová

růdu velmi dobře se rozšiřující do praxe. „Je to jeden z našich příspěvků z meziplodinového programu. Praxe tím získává do ruky širší portfolio plodin, které lze využít jako meziplodiny tak, aby byl na půdě permanentní zelený kryt, především v podzimním období po sklizni hlavní plodiny,“ vysvětlil odborník. Lnička představuje zajímavou kombinaci olejniny, meziplodiny a zároveň semenářsky výkonné plodiny, navíc je zdrojem pastvy pro opylovače.

Významnou olejinou je i světlík barvířská (saflor), zastoupená v troubském portfolio hned dvěma odrůdami – Ara a Tereza. Tyto odrůdy vycházejí ze snahy vyšlechtit materiál méně ostří, aby bylo možné mladší růstové fáze zkrmovat. Semena lze využít jako zdroj oleje či krmivo pro ptáky.

(Pokračování na str. 23)



FRISKY

PŠENICE PRO VELKÉ ZISKY







Špičkový výnos, univerzální kvalita

Frisky






- Plastická odrůda s rekordními výnosy
- Vhodná i do příšuskových oblastí
- Vysoká odolnost proti hlavním hospodářky významným chorobám
- Prověřená krmná kvalita v krmných testech na kuřatech
- Vysoká a stabilní objemová hmotnost
- Vysoká zimovzdornost
- Toleruje pěstování po obilnině
- Specialista na pozdní setí

www.lgseeds.cz

Šlechtíme Váš úspěch

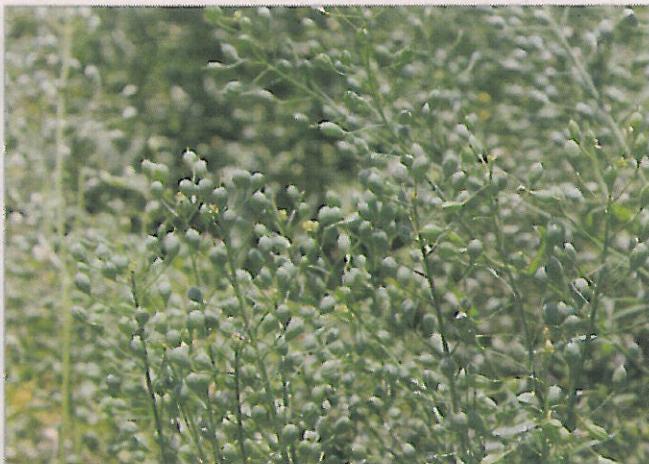
Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o., Polygrafická 262/3, 108 00 Praha 10 - Malešice
tel.: +420 212 244 339, e-mail: info@limagrain-cereals.cz

Limagrain

(Dokončení ze str. 22)

U nových odrůd je podle RNDr. Nedělníka zřetelná vyšší rezistence k houbovým patogenům. Velkým kladem světlice zůstává suchovzdornost a při pozdějším výsevu značně rychlý nárůst v letních měsících po sklidině obilnin.

K dalším zajímavostem z portfolia Výzkumného ústavu pícninářského patří tmavosemenná cizra beraní Olga, využívaná spíše jako meziplodina (kompaktní porost, protierozní), vhodná ale i pro potravinářské účely (na mouku, na konzumaci celých vařených nebo pražených zrn). Vyhovují jí teplé a sušší polohy, pro odolnost k suchu a schopnost fixace vzdušného dusíku je možné ji použít i ke zúrodnění písčitých podzolových půd. Dále RNDr. Nedělník před-



Lnička setá Zuzana

Foto Barbora Venclová

přidávají poradenství, na opylovače cíli i vývojem funkčních směsí. Například několikakomponentní směs pro včely Mája je koncipována tak, že jednotlivé druhy nakvétají postupně, aby opylovatelé měli delší dobu pastvy. Speciální směsí pro výsušné oblasti je rekultivační osivová směs Sahara, složena asi z 21 druhů trav, leguminóz a bylin. Druhová pestrost přispívá významnou měrou k udržení biodiverzity krajiny. Bylinky a jeteloviny slouží jako zdroj potravy pro opylojící hmyz a poskytují útočiště pro mnoho skupin živočišných druhů.

Atraktivní pro opylovače je i samotná svazenka obvykle zařazovaná jako meziplodina. Chytře zkombinované plochy svazenky vratičolisté a svazenky shlučené (zařazené například na pozemku vedle sebe) přinášejí prodloužení zdroje potravy pro opylovače. Jak vysvětlil RNDr. Nedělník, svazenka shlučená je zhruba o čtrnáct dní až tři týdny později než svazenka vratičolistá. Znamená to tedy, že poté, co svazenka vratičolistá dokvete, přichází čas svazenky shlučené a doba kvetení se v celkovém součtu protáhne na několik týdnů, kdy květy obsadí včely, čmeláci a divoci opylovaté. V Troubsku se před několika lety podařilo vyšlechtit odrůdu svazenky shlučené Fiona.

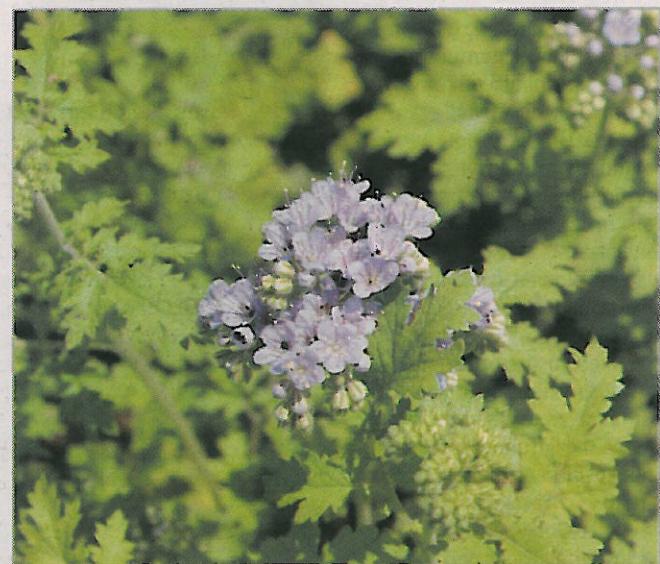
Důležitá pozice množitelů

„Nabídka našeho sortimentu pro zemědělce je široká, zejména do směsí, meziplodin,“ říká RNDr. Nedělník. Důležitou součástí navazující na práci šlechtitelů je produkce kvalitního osi-



Svetlice barvířská Ara

Foto Barbora Venclová



Svazenka shlučená kvete později než svazenka vratičolistá

Foto Barbora Venclová



Cizra beraní Olga

Foto Barbora Venclová

va. „Sháníme množitele, kteří by pro nás byli schopni kvalitní osivo zajišťovat,“ dodává ředitel s tím, že ho těší, že spousta plodin se již úspěšně na exteriérech lokalitách množí, například svazenka, lnička, komonice či cizra.